

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน
Buddhist Psychological Factors Affecting Ethical Behaviors
of Border Patrol Police

วรพล คัดพันธุ์
Vorapon Kutpun^๑
นิติภูมิธณัฐ มิ่งรุจิราลัย
Nitiphumthanat Ming-rujiralai^๒

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของคณาจารย์ เรื่อง ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน มีวัตถุประสงค์ คือ ๑. เพื่อศึกษาหลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ ๒. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน และ ๓. เพื่อนำเสนอหลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธจิตวิทยา โดยใช้วิธีสามผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า หลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ นำหลักมรรคมีองค์ ๘ หลักไตรสิกขา หลักภาวนา ๔ มาใช้ในการอบรมจิตใจและพัฒนาคุณภาพชีวิตในการอยู่ร่วมกันในสังคม และปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนพบว่า มีการปฏิบัติตามคุณธรรมและจริยธรรมของหน่วยงาน มีระเบียบวินัย มีการสวดมนต์ไหว้พระในตอนเช้าก่อนปฏิบัติหน้าที่ มีการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีการอบรม ทบทวน ฝึกฝน พัฒนาดตนเองตามแผนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ การทำหน้าที่อย่างเคร่งครัด มีความตั้งใจ มีจิตสำนึกกว้างงานที่ปฏิบัติอยู่มีเกียรติและเกิดความภาคภูมิใจ หลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธจิตวิทยาพบว่า นอกจากจะนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจแล้ว ยังมีความผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยนำโครงการพระราชดำริ มาทำเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยด้วย

คำสำคัญ : ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา, พฤติกรรมเชิงจริยธรรม, ตำรวจตระเวนชายแดน

^๑ สาขาพุทธจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Buddhist Psychology, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University,
Thailand

^๒ นักวิชาการอิสระ Independent academic

Abstract

The study was a mixed research between a qualitative method and quantitative one including 3 objectives: 1.to study Buddhist psychological principles in the developing of human virtues; 2.to analyze factors affecting ethical behaviors of border patrol police; and 3.to present principles for developing ethical behaviors of border patrol police based on Buddhist psychology using mixed method approach, qualitative and quantitative. The study indicates that, generally, the noble eightfold Path, the three practices, and Bhavana⁴ are used in mental training and improvement in social life quality. Factors related to the ethical behavior of border patrol police officers are obeying organization's virtue and ethics, disciplines, praying in the morning before performing duties, praising the others, regularly practicing, reviewing and developing one's self, performing duties strictly, having the intention and feeling honorable and proud. The principles of ethical behaviors development of border patrol police, according to the Buddhist psychology, it is said that in addition to using the principles of Buddhism as a bonding spirit, there is also to be bound the royalty by using royal Projects as an annual plan of the organization.

Keywords : Buddhist Psychological Factors, Ethical behavior, Border Patrol Police

๑. บทนำ

ปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีบุคลากรมากมาย และงานรับผิดชอบที่เกี่ยวกับสังคมที่วุ่นวายที่เกี่ยวกับชีวิต ทรัพย์สิน และผลประโยชน์ต่างๆ ของบุคคล กลุ่มชน องค์กรต่างๆ หลายระดับ รวมถึงการพิทักษ์รักษาความยุติธรรมให้เกิดมีแก่สังคมไทย ดังนั้นบุคลากรทุกนายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เนื่องจากสภาวะการณ์ในยุคนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ข้อมูลข่าวสาร วิธีการของผู้กระทำผิดต่อสิทธิส่วนบุคคล ทำร้ายกัน เพื่อเอาประโยชน์ส่วนตัว หรือทำไปเพราะความโลภ ต้องการ ความเห็นแก่ตัว การเอาใจเอาเปรียบ หาเช่นฆ่า การผิดศีลธรรมจารีตประเพณี การผิดกฎหมายในด้านต่าง ๆ สร้างอาชญากรรมส่งผลร้ายต่อสังคมอย่างมากมาย งานคดีต่าง ๆ ที่ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ต้องติดตามรับผิดชอบนั้นมากมาย ทางกองบัญชาการการศึกษาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงต้องพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรให้มีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วยหลักธรรม เพื่อรับกับงานที่ทำหนักมากของสังคมและหาทางที่จะทำให้ชีวิตและสังคมมนุษย์ดีขึ้น^๓

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ หมวด ๕ ระบุในเรื่องวินัยและการรักษาวินัย ข้าราชการตำรวจต้องถือและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติ คณะรัฐมนตรี และจรรยาบรรณของตำรวจตามที่กำหนด มาตรา ๗๘ การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่ การไม่รักษาวินัยตามที่บัญญัติเป็นข้อปฏิบัติและข้อห้ามในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี จรรยา บรรณของตำรวจ และนโยบายของรัฐบาลโดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการ ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้งกัน และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ ต้องต้อนรับให้ความสะดวกให้ความเป็นธรรมและให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการ หรือในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดยไม่ชักช้า และด้วยความสุภาพเรียบร้อยโดยห้ามมิให้ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการหรือในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับหน้าที่ของตน ต้องไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีระหว่างข้าราชการตำรวจ ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้งถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย ต้องไม่ใช้กิริยาวาจาหรือประพฤติตนในลักษณะที่ไม่สมควร ต้องไม่กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหา

^๓ พระธรรมนูญ (ป.อ. ปยุตโต), การศึกษากับการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๒), หน้า ๙.

ผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน เป็นต้น^๕

กองบัญชาการศึกษาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจ มีหน้าที่กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ รวมทั้งรณรงค์ ส่งเสริม ประชาสอดคล้องเผยแพร่ กำหนดหลักสูตร พัฒนาและฝึกอบรมข้าราชการตำรวจที่เกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณ รวมทั้งสร้างเครือข่ายทั้งภายในและนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจให้เทียบเท่าระดับสากล

อำนาจและหน้าที่ของกองบัญชาการศึกษาในฐานะที่เป็นศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมให้กับข้าราชการตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามกฎหมาย ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้^๖

๑. กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเชิดชูเกียรติเสนอ ก.ตร.
๒. รณรงค์ส่งเสริมประชาสอดคล้อง
๓. กำหนดหลักสูตร พัฒนาและฝึกอบรม
๔. สร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ผ่านมา กองบัญชาการศึกษาได้นำแนวนโยบายดังกล่าวมา เพื่อส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจ เพื่อนำมาเป็นแนวทางให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประพฤติปฏิบัติกันตลอดมาอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม พุทธศาสนาเองก็มีหลักสำคัญที่ส่งเสริมจริยธรรมของตำรวจด้วย ดังนั้น ในส่วนของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จึงอยากเอาหลักการทางพุทธศาสนามาพัฒนาและเสริมสร้างพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดนดูบ้าง และศึกษาดูว่าหากเอาแนวทางหลักธรรมการพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ และตามหลักพุทธจิตวิทยาทางพระพุทธศาสนามาประกอบและควบคู่กับจริยธรรมของตำรวจ มาใช้กับข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีลักษณะงานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะและแตกต่างจากข้าราชการตำรวจหน่วยอื่นจะเป็นอย่างไร ในการศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

^๕ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗, โรงพิมพ์ตำรวจเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร, ๒๕๕๔ หน้า ๓.

^๖ สำนักงานจเรตำรวจ, คู่มือแนวทางการปฏิบัติตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับที่ ๒ แก้ไข พ.ศ.๒๕๕๓)(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ,๒๕๕๓) ,หน้า ๒๒๓-๒๒๕.

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาหลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์

๒.๒ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

๒.๓ เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธจิตวิทยา

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผสมผสานกับเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยค้นคว้าเนื้อหาจากคัมภีร์พระพุทธศาสนา หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาอื่นๆ มาวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ (Research Process) ได้ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาหนังสือ เอกสาร งานวิจัย รายงานวิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมข้าราชการตำรวจ ซึ่งได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมนี้

ขั้นตอนที่ ๒ สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยปรับภาษาให้เข้ากับเนื้อหาของตำรวจตระเวนชายแดน โดยสรุปแล้ว เครื่องมือวิจัยที่ใช้เก็บข้อมูลมี ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑. วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นแบบสอบถามใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากภาคสนาม จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นตำรวจตระเวนชายแดน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ทั้ง ๔ ภาค

ส่วนที่ ๒. วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลหลักแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๑) กลุ่มผู้บังคับบัญชาาระดับสูงจำนวน ๑๐ คน เป็นผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ยศตั้งแต่ พันตำรวจเอก ถึงพลตำรวจโท สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตำแหน่งผู้กำกับ การ ผู้บังคับการ รองผู้บัญชาการ และผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

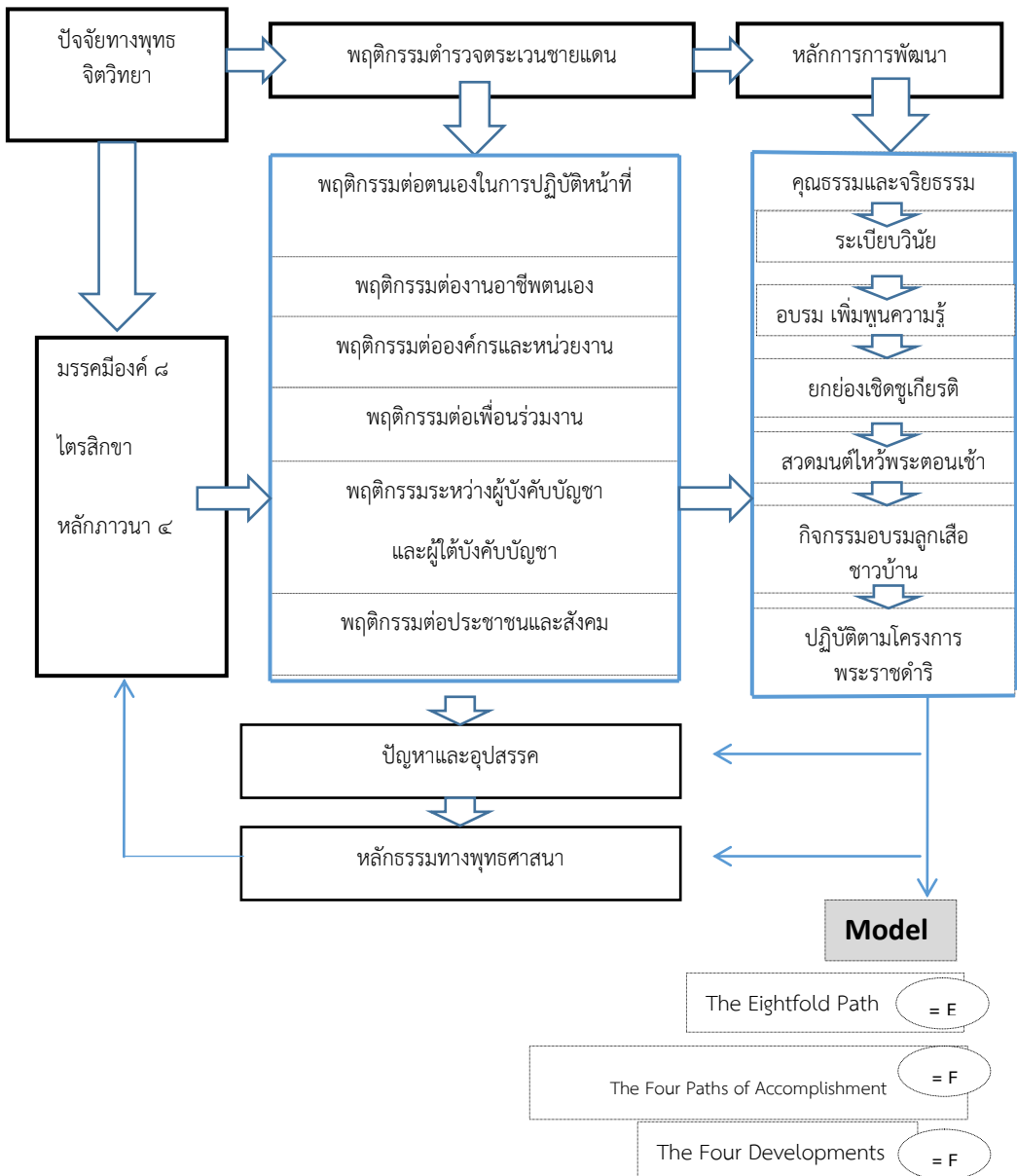
๒) กลุ่มสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) จำนวน ๑๐ คน เป็นนายตำรวจสัญญาบัตร ยศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรี ถึง พันตำรวจโท สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตำแหน่ง รอง สารวัตร – สารวัตร รับผิดชอบเป็นผู้เชี่ยวชาญพิเศษงานเฉพาะด้าน และเป็นผู้เคยได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยงานและเป็นข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและบุคคลต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ขั้นตอนที่ ๓ เก็บรวบรวมข้อมูล

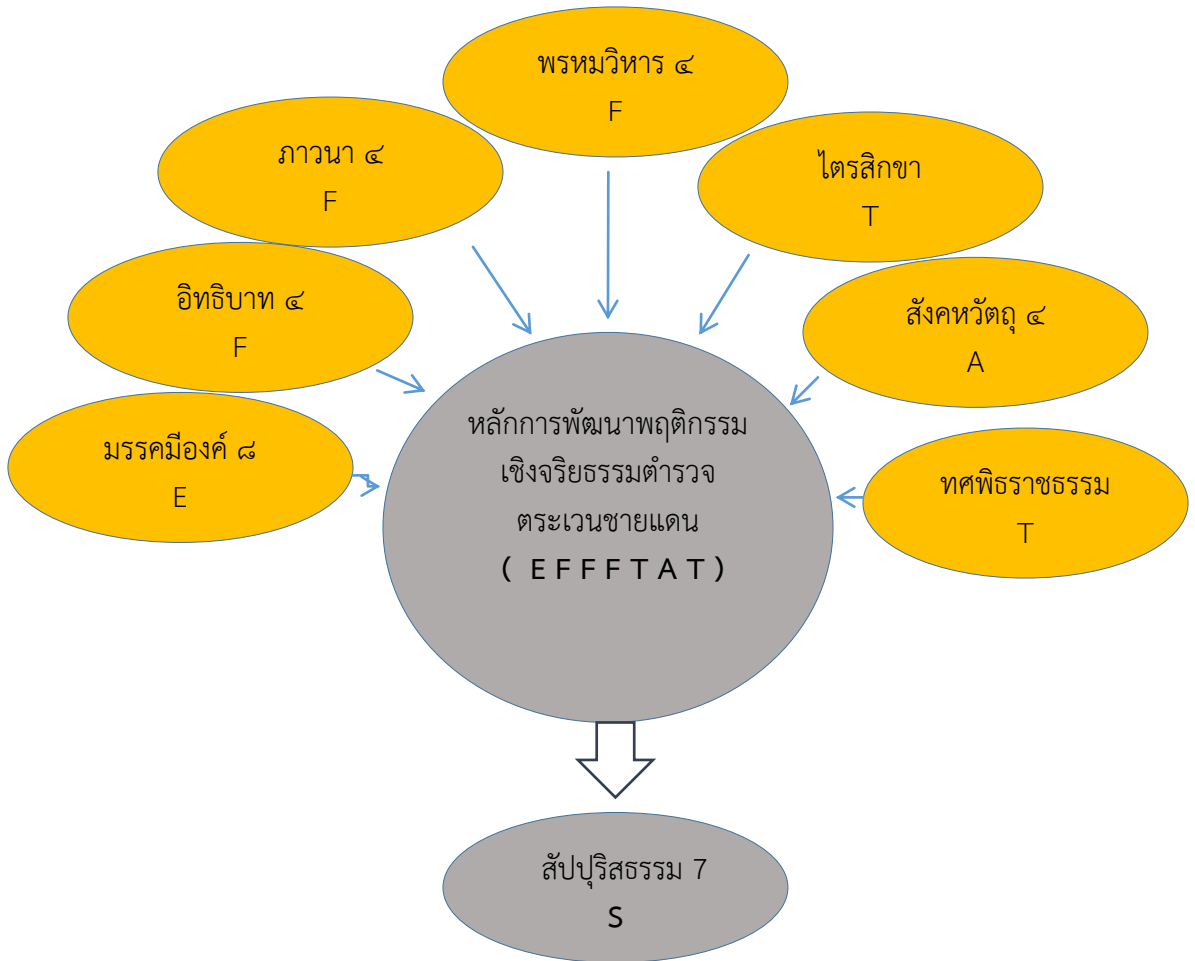

ขั้นตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ เพื่อหาปัจจัยทางพุทธศาสนาของตำรวจตระเวนชายแดน และนำประเด็นที่ได้มาเป็นแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้บังคับบัญชาาระดับสูงและกลุ่มสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) และวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง ๓ แหล่งข้อมูลเพื่อหาความสอดคล้องกัน

ขั้นตอนที่ ๕ การสรุปผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยที่ได้นำมาสรุปผลการศึกษาวิจัยเพื่อนำมาสรุปผลการศึกษาวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ นำเสนอหลักการพัฒนาที่ได้จากการวิจัย และข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยได้แสดงแผนภูมิองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

EFFFTAT=S หรือ border patrol police Model

๔. สรุปผลการวิจัย

๔.๑ หลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์

สังคมมนุษย์ในปัจจุบันนี้มีอาชีพและหน้าที่การงานแตกต่างกัน แต่มนุษย์จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีกิจกรรม หน้าที่การงานด้วยกันจึงต้องยอมรับว่ามนุษย์มีความสัมพันธ์กันในทุกๆ เรื่องและสภาพของสังคมปัจจุบันนี้สิ่งแวดล้อมต่างๆ ทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นตัวกำหนดให้มนุษย์มีพฤติกรรมไม่เหมือนกัน หากพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมาเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ไม่เป็นปัญหากับบุคคลกลุ่มอื่นๆ และถ้าพฤติกรรมที่ปรากฏมีแต่คุณงามความดีปรากฏในสังคม ก็จะทำให้ในสังคมแห่งนั้นอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แต่หากเมื่อไรที่พฤติกรรมของบุคคลใดแสดงออกมาในเชิงทำลาย ก้าวร้าว รุนแรง ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

ฝ่าฝืนกฎระเบียบ กติกาที่สังคมนั้นกำหนดร่วมกัน ผิดศีลธรรมเป็นที่ไม่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในสังคม ก็จะทำให้สังคมนั้นเดือดร้อนมีแต่ความวุ่นวาย และเมื่ออยู่ร่วมกันมากๆ ในสังคมก็จะมี การกำหนดระเบียบ กฎ กติกาขึ้นมาเพื่อให้คนปฏิบัติไม่ละเมิดสิทธิ์หรือทำให้ผู้อื่น หรือบุคคลกลุ่มอื่นเดือดร้อน การพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นสิ่งที่ทำให้ พฤติกรรมของมนุษย์พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น แต่มนุษย์มีความแตกต่างกันทั้งด้านพื้นฐานและ หน้าที่งานอาชีพ หลักการพัฒนาคุณธรรมของมนุษย์จึงย่อมแตกต่างกันด้วยเช่นกัน แต่ความเป็นจริงในสังคมมนุษย์ต่างก็มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเช่นเดียวกัน ฉะนั้นหลักการพัฒนาของมนุษย์ใน ปัจจุบันก็จะใช้หลักการที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจเหมือนกัน ประเทศไทยเป็นเมืองที่มีผู้นับถือศาสนา พุทธเป็นส่วนใหญ่ หลักพุทธจิตวิทยาหรือหลักธรรมทางศาสนาจึงถูกนำมาใช้ในการพัฒนา พฤติกรรมของมนุษย์ได้ดีที่สุด

การศึกษาวิจัยนี้พบว่า หลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของ มนุษย์ นำหลักมรรคมีองค์ ๘ หลักไตรสิกขา และหลักภาวนา ๔ มาเป็นหลักในการพัฒนา

สรุปได้ว่าการนำหลักมรรคมีองค์ ๘ หลักไตรสิกขา และหลักภาวนา ๔ มาใช้ในการ พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของมนุษย์จะสามารถเสริมสร้างการทำงานและการอยู่ร่วมกันใน สังคม อยู่บนพื้นฐานของการมีคุณธรรมและจริยธรรมยึดเหนี่ยวอยู่ในใจ อันจะก่อให้เกิด ภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรและนำไปสู่การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมได้อย่างยั่งยืนต่อไป

๔.๒ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการ ตำรวจตระเวนชายแดน

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะชักนำและส่งเสริมให้เกิดมีการ ประพฤติปฏิบัติหลักธรรมในพระพุทธานุศาสน์ แสดงให้เห็นว่าระบบการดำเนินชีวิต ระบบ จริยธรรม หรือระบบการประพฤติปฏิบัติธรรมตามหลักพระพุทธานุศาสน์ ไม่สามารถแยกออกจาก กันได้

การศึกษาวิจัยนี้พบว่า ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ หลักธรรมทางพุทธานุศาสน์ที่ เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ได้แก่ หลักมรรคมีองค์ ๘ หลักไตรสิกขา หลักภาวนา ๔ หลักทศพิธราชธรรม พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ อธิปไตย ๔ เป็น ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาซึ่งที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า

๑.พฤติกรรมที่เกี่ยวกับตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ คือ การปฏิบัติหน้าที่อย่างมี ปัญญา ไม่พลั้งเผลอจิตเลือนลอยระหว่างปฏิบัติหน้าที่ มีความภูมิใจเมื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง และตรงไปตรงมา ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความเต็มใจไม่ละทิ้งหน้าที่ มีระเบียบวินัย

๒.พฤติกรรมที่เกี่ยวกับงานอาชีพ คือ ด้านกายประพฤติแต่สิ่งดีงาม เข้าร่วม กิจกรรมต่างๆของหน่วยงาน รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพของตำรวจ

๓. พฤติกรรมที่เกี่ยวกับองค์กรและหน่วยงาน คือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยสำนึกในเกียรติและศักดิ์ศรี มีความภูมิใจและรักในหน่วยงาน มีระเบียบวินัย อยู่ร่วมกับผู้อื่นในองค์กรได้มีความเกื้อกูลไม่เบียดเบียนกันและกัน ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ไม่เบียดบังเวลาราชการเพราะปฏิบัติตามหลักของศีลธรรม

๔. พฤติกรรมที่เกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน คือ แนะนำและสอนเพื่อให้ทำกิจกรรมอบรมเพิ่มพูนความรู้ การสวดมนต์ไหว้พระรวมแถวในตอนเช้าร่วมกัน แนะนำให้บวชเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล

๕. พฤติกรรมที่เกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา คือ ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ทศพิธราชธรรม และสังคหัตถ์ ๔ ในการอยู่ร่วมกันและ ใช้หลักกฎหมายเพื่อให้มีระเบียบวินัยดีขึ้น

๖. พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนและสังคม คือ การไม่เลือกปฏิบัติ การช่วยเหลือประชาชน การให้ความรู้แก่ประชาชน การช่วยเหลือสังคม และการให้ความรู้แก่สังคม

๗. พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนา คือ การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของตำรวจ การมีระเบียบวินัย การยกย่องเชิดชูเกียรติ การอบรมให้ความรู้ การสวดมนต์ไหว้พระรวมแถวตอนเช้าร่วมกัน การอบรมลูกเสือชาวบ้าน และการปฏิบัติตามโครงการพระราชดำริ

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาเป็นสิ่งที่ทำให้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น และอาจจะแตกต่างกันกับหน่วยงานข้าราชการตำรวจอื่นๆ เพราะกระบวนการบริหารและลักษณะงานของตำรวจตระเวนชายแดนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของหน่วยเองโดยมี กฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดให้ข้าราชการตำรวจยึดเป็นแนวทางและระเบียบปฏิบัติ โดยเนื้อหาก็มียุทธศาสตร์ทางพุทธศาสนาสอดแทรกอยู่ด้วย

๔.๓ หลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธจิตวิทยา

พบว่า ตำรวจตระเวนชายแดนมีหลักการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาที่เป็นเอกลักษณ์ของหน่วยเองซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาด้วย กล่าวโดยสรุปคือ

๑. หลักคุณธรรมและจริยธรรมตำรวจ ซึ่งกำหนดไว้ในประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๓ ซึ่งเป็นการพัฒนาพฤติกรรมในทุกๆด้านเพื่อการพัฒนาที่

ยั่งยืน ซึ่งหลักคุณธรรมและจริยธรรมตำรวจนี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาคือ มรรคมีองค์ ๘^๖

๒. หลักการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดไว้เป็นการพัฒนาพฤติกรรมทุกด้านของตำรวจตระเวนชายแดนและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการปฏิบัติตามระเบียบวินัยนี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ อิทธิบาท ๕^๗

๓. หลักการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ เพื่อให้เกิดความรู้แจ้ง ความชำนาญและมีความก้าวหน้าในฝีมือและวิชาชีพยิ่งขึ้นไป เป็นการพัฒนาพฤติกรรมด้านตนเอง, งานอาชีพ, องค์กรและหน่วยงานและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งหลักการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้นี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ภาวนา ๔^๘

๔. หลักการยกย่องเชิดชูเกียรติ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจและมีความอุทิศสละมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน เป็นการพัฒนาพฤติกรรมด้านงานอาชีพ, องค์กรและหน่วยงาน, ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งการยกย่องเชิดชูเกียรตินี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ พรหมวิหาร ๔^๙

๕. หลักการสวดมนต์ไหว้พระ เพื่อให้ได้มีสติ มีสมาธิ และเกิดปัญญาก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนปฏิบัติเป็นระเบียบประจำวัน เป็นการพัฒนาพฤติกรรมด้านตนเอง, งานอาชีพ, องค์กรและหน่วยงาน การสวดมนต์ไหว้พระนี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ไตรสิกขา^{๑๐}

๖. หลักการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน เพื่อให้เกิดสัมพันธที่ดี ความรักและสามัคคีความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา และข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนกับประชาชนทั่วไป หลักการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านนี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ สังคหวัตถุ ๔^{๑๑}

๗. หลักการใช้โครงการพระราชดำริมาเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ เพราะเป็นทฤษฎีและปรัชญาของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ถือเป็นทฤษฎีและปรัชญา

^๖ พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ปยุตฺโต), วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : ศยาม, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒-๑๓.

^๗ ส.นิ.(ไทย)๑๖/๒๒/๔๐

^๘ ม.ม. (ไทย) ๑๒/๑๗ -๒๑/๑๘-๒๑.

^๙ ที.ม.(ไทย)๑๐/๑๗๖/๑๑๒

^{๑๐} อง.ท.ก.(ไทย)๒๐/๘๗/๓๑๒

^{๑๑} ที.ปา.(ไทย)๑๑/๒๖๖-๒๗๔/๒๑๒-๒๑๘

ของพระองค์ท่านซึ่งมีหลักทศพิธราชธรรม จึงมีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ทศพิธราชธรรม^{๑๒}

ผลการวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบว่าหลักในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ก็คือการนำเอาคุณธรรมและจริยธรรมของตำรวจมา สอดแทรกอยู่ใน กฎ ระเบียบ วินัย ต่างๆ ที่ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนได้กำหนดไว้ และมีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานั้นเอง หากบุคคลใดสามารถนำไป ประพฤติปฏิบัติจะนำมาสู่การเป็นบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นสัตบุรุษ หมายถึงคนที่มีความประพฤติดี ประพฤติชอบว่ากาย วาจา ใจ คือประพฤติถูกต้องตามทำนองคลองธรรมหรือเรียบร้อยดีไม่มีโทษ มีจิตสงบระงับจากบาปกุศลธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน ซึ่งในที่นี้สอดคล้องกับกุศลธรรม ๗ ประการ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนานี้ เรียกว่า สัปปุริยธรรม ๗ หรือธรรมะของคนดี นั้นเอง^{๑๓}

กล่าวโดยสรุปหลักการพัฒนาที่พบว่าตำรวจตระเวนชายแดนนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมนี้มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น เมื่อนำมา วิเคราะห์และเรียบเรียงเพื่อให้มองเห็นความสอดคล้องแล้วจึงเกิดรูปแบบของการพัฒนาได้ดังนี้

๑. “E” (The Eightfold Path) = มรรคมืองค์ ๘
๒. “F” (The Four Paths of Accomplishment) = อิทธิบาท ๔
๓. “F” (The Four Developments) = ภาวนา ๔
๔. “F” (The Four Cardinal Virtues) = พรหมวิหาร ๔
๕. “T” (The Threefold Training) = ไตรสิกขา
๖. “A” (The Acts of Doing Favors) = สังคหัตถ์ ๔
๗. “T” (The ten Virtues of a Ruler) = ทศพิธราชธรรม
๘. “S” (The Seven Virtues of a Gentleman) = สัปปุริยธรรม ๗

“EFFFTAT=S หรือ BORDER PATROL POLICE MODEL” ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ในสังกัดที่เกี่ยวข้องและตำรวจทุกหน่วยที่มีลักษณะงานและภารกิจคล้ายคลึงกันด้วย เพื่อให้ เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์อย่างสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่และการพัฒนา อย่างยั่งยืนต่อไป

^{๑๒} ชุ.ชา.(ไทย)๒๘/๑๗๖/๑๑๒

^{๑๓} อง.ปญจก.(ไทย) ๒๒/๗๙/๑๒๑.

๕. ข้อเสนอแนะ

๕.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ควรบรรจุหลักสูตรทางพระพุทธศาสนาลงในหลักสูตรการฝึกอบรมทุกหลักสูตร โดยเน้นชั่วโมงการปฏิบัติธรรมให้เป็นรูปธรรมและเชิญคณาจารย์หรือผู้ประพฤติดีประพฤติชอบมาบรรยายธรรมะประกอบเพื่อให้ความรู้แก่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นประจำในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๒) ควรมีการประเมินการปฏิบัติงานของตำรวจตระเวนชายแดนให้เป็นแนวทางด้านคุณธรรม จริยธรรมในรอบ ๖ เดือน เพื่อให้มีผลการประเมินอยู่ในขั้นดีอย่างสม่ำเสมอ

๓) ผู้บังคับบัญชาควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม โดยนำหลักธรรมมาใช้และแสดงวิสัยทัศน์ทางพระพุทธศาสนา ในการสวดมนต์รวมแถวไหว้พระประจำเดือนของหน่วยงานด้วย

๔) ควรสร้างหลักแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ในเชิงสนับสนุนและส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม หรือจรรยาบรรณ ในวิชาชีพของตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของตำรวจตระเวนชายแดนทุกคน

๕.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนชั้นประทวนหรือชั้นสัญญาบัตร ในระดับปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค

๒) ควรนำปัจจัยที่ผู้วิจัยศึกษามาไปใช้กับข้าราชการตำรวจหน่วยอื่นๆ เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยเหล่านั้นมีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจหน่วยอื่น หรือแตกต่างกันหรือไม่ เพียงไร

๓) ควรศึกษาพฤติกรรมอื่นๆ และไปใช้กับข้าราชการตำรวจหน่วยอื่นๆ เพื่อให้ทราบว่าพฤติกรรมเหล่านั้นมีผลต่อข้าราชการหน่วยอื่นๆเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ เพียงไร

บรรณานุกรม

- ดวงเพชร สมศรี. “วิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจเชิงพุทธบูรณาการ”, **พุทธศาสตร์
ดุष्ฎิบัณฑิต** (พุทธศาสนา):มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ,๒๕๕๖.
- ดาบตำรวจไพวัลย์ พรหมนา, “การพัฒนาการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของสถานีตำรวจเพื่อ
ประชาชน”, **พุทธศาสตร์ดุष्ฎิบัณฑิต** (สาขารัฐประศาสนศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับ มหาจุฬาเตปิฎก ๒๕๐๐.**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๓๕
- _____ **พระไตรปิฎกภาษาไทย.ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.** กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, **พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗**, โรงพิมพ์ตำรวจเขตดุสิต.
กรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๔.
- สำนักงานจเรตำรวจ, **คู่มือแนวทางการปฏิบัติตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและ
จรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับที่ ๒ แก้ไข พ.ศ.๒๕๕๓)**
(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ๒๕๕๓.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, **คู่มือเสริมสร้างการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณ
ของตำรวจ**, โรงพิมพ์ตำรวจ ถนนเศรษฐศิริ ดุสิต กทม.๑๐๓๐๐, กันยายน ๒๕๕๔
- <http://rtpstrategy.police.go.th> สืบค้นเมื่อ ๑ พ.ค.๕๗
- www.bpp.go.th สืบค้นเมื่อ ๖ พ.ค.๕๗

